

معرفی اجمالی
گروه و رشته علوم سیاسی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قال الصادق (علیه السلام): العالم بزمانه لا تهجم علیه اللوایس

۱- آشنایی با رشته علوم سیاسی

الف) تعریف علم سیاست:

سیاست، دانشی است که ارسطو آن را بر صدر تمام علوم عملی قرار می دهد و از دیدگاه بسیاری از اندیشمندان و متفکران اسلامی همچون امام خمینی (ره)، عین دیانت است. سیاست در اندیشه اسلامی، تدبیر امور اجتماعی بشر جهت نیل به اهداف مادی و معنوی می باشد.

ب) مقاطع مختلف تحصیلی در این رشته:

۱. مقطع کارشناسی

دانش پژوهان مقطع کارشناسی، در کنار سپری نمودن دروس پایه و معارف که بین تمام رشته های ۱۴ گانه مؤسسه مشترک است، ۶۰ واحد از دروس تخصصی این رشته را می گذرانند که عمده این دروس از پنج گرایش علوم سیاسی (فلسفه سیاسی، جامعه شناسی سیاسی، مسائل ایران، روابط بین الملل و فقه سیاسی) می باشد...

دروس پایه تخصصی: روش تحقیق در علوم سیاسی، مقدمه علوم سیاسی، سیاست مقایسه ای، سیاست گذاری عمومی و زبان تخصصی.

گرایش فلسفه سیاسی: فلسفه سیاسی اسلامی (دوره کلاسیک و معاصر) و فلسفه سیاسی غرب (دوره کلاسیک، مدرن و معاصر)

گرایش جامعه شناسی سیاسی: مقدمه جامعه شناسی، جامعه شناسی سیاه ۱ نظریه های انقلاب، جنبش های اسلامی معاصر و مسائل اقتصادی سیاسی جهان سوم.

گرایش مسائل ایران: تحولات سیاسی ایران (از صفویه تا انقلاب اسلامی، انقلاب اسلامی ایران، سیاست

خارجی ج.ا.ا و حقوق اساسی ج.ا.ا.

گرایش روابط بین الملل: تاریخ روابط بین الملل، اصول روابط بین الملل، حقوق بین الملل عمومی، مسائل استراتژیک معاصر و جغرافیای سیاسی.

گرایش فقه سیاسی: مقدمه فقه سیاسی، تاریخ فقه سیاسی شیعه و اهل سنت، فقه روابط بین الملل و دولت و حکومت در فقه سیاسی.

۲. مقطع کارشناسی ارشد

با توجه به ماهیت حوزوی مؤسسه، دانش پژوهان مقطع کارشناسی ارشد موظف‌اند دروس حوزوی مشترک میان تمام رشته‌های مؤسسه و دروس حوزوی مختص رشته علوم سیاسی را که در شورای عالی برنامه‌ریزی به تصویب رسیده است بگذرانند و علاوه بر آن باید دروس غیر حوزوی مختص^۲ علوم سیاسی را که به صورت واحدهای اجباری و اختیاری ارائه می‌شود، سپری نمایند. دروسی که از طرف گروه علوم سیاسی ارائه می‌گردد، به این شرح است:

دروس حوزوی اختصاصی (۱۲ واحد): آیات سیاسی قرآن، احادیث سیاسی معصومین (ع)، سیره سیاسی معصومین (ع)، کلام سیاسی، متون اخلاقی سیاسی و متون فقهی سیاسی.

دروس تخصصی مشترک (۱۴ واحد): روش‌شناسی علوم سیاسی، سمینار فلسفه سیاسی، سمینار فقه سیاسی، نظریه‌های روابط بین الملل، سمینار تحولات سیاسی ایران، سمینار جامعه‌شناسی سیاسی و سمینار مسائل سیاسی جهان اسلام.

دروس تخصصی گرایشی (۱۲ واحد): برای هر یک از گرایش‌های پنج‌گانه فلسفه سیاسی، جامعه‌شناسی سیاسی، مسائل ایران، روابط بین الملل و فقه سیاسی، شش درس دو واحدی پیش‌بینی شده است که براساس علایق دانش پژوهان و نیاز گروه این دروس انتخاب و ارائه می‌گردند.

۳. مقطع دکتری:

هر یک از گرایش‌های پنج‌گانه علوم سیاسی، در مقطع دکتری، خود تبدیل به رشته^۳ می‌گردند و در هر یک از این دوره‌ها، ۸ واحد دروس تخصصی مشترک و ۱۰ واحد دروس تخصصی گرایشی ارائه می‌گردد.

۲- آشنایی با گروه علوم سیاسی

الف) هدف از تشکیل گروه :

هدف از راه اندازی و تشکیل گروه علوم سیاسی در مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) عبارت است از:

۱. شناخت بهتر و مؤثر امور جاری در سطح ملی و بین المللی.
۲. ارائه راه کارهای مناسب و اسلامی برای حل و فصل امور سیاسی کشور.
۳. بررسی و ارزیابی نظریات مطرح در حوزه سیاست.
۴. استقلال علمی و دفاع از اندیشه های ناب اسلامی در این حوزه.

ب) تاریخچه گروه:

گروه علوم سیاسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در راستای بسط دانش اسلامی در حوزه علوم انسانی، به ویژه سیاست و امور مربوط به آن، در سال ۱۳۶۹ تأسیس گردید. این گروه در نظر دارد تا در حوزه سیاست به بسط مرزهای دانش و نظریه پردازی در این حوزه ها در انطباق با اصول و آرمان های اسلامی مبادرت ورزد.

ج) ساختار تشکیلاتی گروه:

مدیر گروه و دبیران آموزش، پژوهش و اجرایی عهده دار رسیدگی به امور گروه می باشند. این گروه متشکل از شورایی علمی مرکب از ۶ نفر است که ۳ نفر از ایشان از اعضای هیئت علمی هستند و در جلسات هفتگی خود به برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی فعالیت های آموزشی و پژوهشی گروه می پردازند. این شورا تاکنون در جلسات خود، تصمیمات ارزنده ای جهت پیشبرد گروه به سمت اهداف کلان مؤسسه و خدمت هر چه بیشتر به دانش پژوهان اتخاذ نموده است. از جمله این اقدامات و تصمیمات، بازنگری اساسی در برنامه آموزشی گروه (همچون بازتعریف رشته، گرایش های تحصیلی و عناوین درسی) متناسب با نیازها و سیاستهای مؤسسه می باشد.

د) فعالیتهای گروه

۱- فعالیتهای آموزشی :

گروه علوم سیاسی در مقطع کارشناسی تا سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۸۹، نه دوره برگزار نموده که میانگین تعداد دانش پژوهان در هر دوره ۱۵ نفر بوده است. در مقطع کارشناسی ارشد در این رشته پنج دوره برگزار گردیده که میانگین تعداد دانش پژوهان هر دوره ۱۰ نفر بوده است، هم اینک نیز سه دوره در حال برگزاری است که تعدادی از دانش پژوهان مشغول به تحصیل و یا تدوین پایان نامه هستند.

در مقطع دکتری نیز تاکنون گروه یک دوره در دو گرایش اندیشه سیاسی و مسائل ایران برگزار کرده است. دانش پژوهان این مقطع ۷ نفر می باشند که یا از رساله دکتری خود دفاع نموده اند و یا در حال تدوین مراحل نهایی پایان نامه می باشند. در سال تحصیلی جاری نیز گروه، دکتری فلسفه سیاسی را برگزار خواهد نمود. علاوه بر این، تعدادی از دانش پژوهان گروه علوم سیاسی، هم اینک در مقطع دکترای مدرسی انقلاب اسلامی و دکترای مسائل ایران مشغول به تحصیل می باشند.

حاصل فعالیت گروه در بخش آموزش، تدوین ده ها عنوان پایان نامه بوده است که برخی از آنها در قالب کتاب نیز به چاپ رسیده است.

۲- فعالیتهای پژوهشی:

گروه علوم سیاسی تا پایان سال تحصیلی ۱۳۸۶ با بیش از ۲۰ محقق تاکنون حدود ۲۰ جلد کتاب منتشر کرده است و تقریباً ۴۰ کتاب در دست انتشار داشته است. همچنین بیش از ۱۵۰ مقاله از پژوهشگران علوم سیاسی، در نشریات مختلف به چاپ رسیده است. گروه علوم سیاسی تاکنون سه همایش با فراخوان مقاله در سطح ملی و نشستهای متعدد علمی - تخصصی را برگزار کرده است. گروه توانسته است پنج دوره کارورزی تحقیق و ترجمه زبان برگزار نماید که محصول آن پرورش بیش از ۲۰ محقق و مترجم بوده است. دوفصلنامه «معرفت سیاسی» که تاکنون سه شماره از آن به چاپ رسیده است و نیز ماهنامه علمی - ترویجی معرفت (ویژه علوم سیاسی) بخشی از مقالات علمی محققان گروه علوم سیاسی را انعکاس داده است.